

בענין חיוב שואל לגבי תאונת דרכים

שאלה:

ראובן שכר משמעון רכב, ולוי בקש מראובן שיסיע אותו למקום פלוני, ובאמצע הנסיעה היה תאונה באונס שלא מחמת השוכר שהשוכר ודאי פטור, ורוצה שמעון המשכיר לתבוע מלוי האם יכול לחייבו או לא.

תשובה:

וראובן לא נחשב כמשאיל שלא מדעת דכיון דשכר את הרכב מותר לו לקחת כמה אנשים, וא"כ רוצה המשכיר שלוי ישלם לו בעד האונס שנעשה ברכב, דלראובן פטור לשלם, שהרי אנו פוסקים כר' יוסי דהאיך עושה אדם סחורה בפרתו של חבירו כמו שפוסק המחבר בסי' ש"ז ס"ו שהשואל חייב לשלם למשכיר ולא לשוכר, דכיון דהחפץ הוא של המשכיר נחשב כשואל מן המשכיר ולא מן השוכר.

ויש לעיין אם יש כאן פטור של בעליו עמו כיון דהשוכר לוקח אותו עם הרכב, דהרי פוסק המחבר בסי' שמ"ו ס' י"ז דאם אשה שאלה חפץ והבעל משתמש עם החפץ ונשבר דהבעל פטור דלא הוה שואל, משום דחז"ל תיקנו דבעל נחשב כלוקח שקונה כל הזכותים שיש לה ולא שאל שום דבר, ומוסיף הרמ"א אבל אין כאן פטור משום בעליו עמו דהרי האשה משועבד לבעל כל הזמן וא"כ נחשב בשעה שהוא משתמש בחפץ כמו שהבעלים עמו במלאכה, ע"ז כותב דאין פטור בעליו עמו רק אם החפץ הוא של המשאיל וכאן החפץ אינו של האשה לכך צריך המחבר לטעם מפני שהוא כלוקח עכ"ל, וגם כאן כיון שאין הרכב של

א. יש להביא ראייה דלוי נחשב כשואל, דע"י שבקש שראובן יסיע אותו נחשב כשואל את ראובן עם הרכב כמבואר בתרומת הדשן ומביאו רמ"א בסי' רכ"ז ס' ל"ג לגבי אונאה שאם אחד שכר פועל עם הסוס שלו ואינה אותו אף דלגבי הפועל לא הוה אונאה דהוה כעבד דליכא אונאה כיון דהוה כקרקע מ"מ לגבי הסוס איכא אונאה עיי"ש, ולכאורה כונתו לאו דוקא דאמר לו בפירוש אני שוכר אותך וגם הסוס, ודיבר עמו על כל דבר בנפרד על הסוס בכך וכך, רק עצם הדבר שבן אדם שוכר מחבירו שיעביר לו חפצים שלו הוה שוכר אותו ואת סוסו, שהרי אם שוכר הפועל לבד שאין לו סוס משלם כו"כ ואם שוכר סוס לבד ג"כ משלם איזה סכום, ובזה ששוכר אותו שיש לו גם הסוס, לוקח ממנו מחיר יותר כיון שמשכיר לו גם הסוס, וא"כ אפי' רק שוכר אותו נחשב כמשכיר לו גם הסוס אף דלא דיבר עמו בפ"י על הסוס וא"כ גם כששואל את ראובן נחשב כשואל גם הרכב. ואף דבשוכר סתם פועל אינו נחשב שוכר על הכלים שעובד בהם אבל כאן שהוא בעצמו משתמש עם הסוס או עם הרכב לכך נחשב שוכר גם על הרכב, משא"כ בסתם פועל השוכר לא עושה כלום עם הכלים.

השוכר לא הוה בעליו עמו.

ומקשה שוב מפי הגוזל בתרא יתומים שהניח להם אביהם פרה שאולה משתמשים בה כל ימי שאילתה מתה אינם חייבים באונסיה, דכיון דהם לא שאלו לא קבילו עליה נטירותא דשואל, הרי משמע דכן תלוי בדעתם אע"ג דכל הנאתם שלהם, ומתרץ דאם קיבל עליה בשומר או בשאלה אף דלא רצה להתחייב בחיובי שמירה זה לא מהני דעתו ובע"כ חל עליו כל החיובים ורק ביתומים שלא קיבלו עליהם שמירה בכלל שהם קיבלוהו בירושה לכך אין עליהם חיוב.

ועיי"ש בנתיבות ס"ק ח' דמתי אין פטור של בעליו עמו דוקא בידע הבעל שזה אינו החפץ של אשתו, אבל אם לא ידע שזה שואל וחשב שזה חפץ של אשתו אינו חייב, דלא נכנס אדעתא דחיוב והוי כמו בסי' רצ"א ס"ד במסר לו טבעת של זהב ואמר לו שהוא של כסף דאינו חייב על זהב דלא נכנס על חיוב כזה עיי"ש, ולפי"ז אם לוי לא ידע שהרכב אינו של ראובן ודאי לא יכול לחייבו שהוא חושב שיש כאן פטור של בעליו עמו ולא נכנס לחיוב.

ומסיים דמ"מ כ"ז מיירי שלא גילה דעתו בפ"י שרוצה להפטר, אבל אם כשלקח החפץ מהאשה ואמר לה שישקנו מים כמו שאיתא בגמ' שמי שרוצה להיפטר יאמר כך בזה יכול להיות דמהני אפי' כשאמר לשומר ולא לבעה"ב עצמו, וכותב דתלוי בפלוגתא של תוס' והמרדכי אם זה מהני עיי"ש באריכות, וא"כ לפי דבריו גם כאן דלא ידע שהרכב אינו של ראובן יכול לחייבו על הנזק. או י"ל דכיון דראובן בעצמו נוהג ברכב והוה "בעליו עמו" כמו שמביא מהגמ' דבגילה דעתו מהני וא"כ גם למחנ"א יהא פטור כאן.

ועיי' מחנה אפרים ה"ל שאלה סי' א' דמקשה ג"כ קושית הנתיבות על הגמ' ב"מ דף צ"ו ע"ב דמשמע דבעל אם הוא שואל חייב למה אין כאן פטור בעליו עמו הרי מהרמב"ם משמע שהגמ' מיירי בציור שהבעל לא ידע שהיא שאלה אצלה וא"כ יאמר הבעל שחשב שזה של אשתו ולא קיבלתי עלי חיוב שמירה כיון שהיא עמו במלאכתו, ומתרץ כיון דחיוב שואל משום דכל הנאה שלו חשיב ומתחייב אע"פ שבדעתו לא היה רוצה להתחייב.

וכל זה מיירי שראובן נסע רק בשביל לוי אבל אם נסע ראובן בשביל עצמו והעלה את לוי טרעמ"פ באמצע הדרך יש לעיין אם זה נחשב בעליו עמו, דהנה מבואר בסי' רצ"א ס"ה דמסר פקדון לשומר ונסתלקו הבעלים מאחר שהשומר לקחו כבר לרשותו בזה נעשה שומר, וכותב הסמ"ע דוקא נסתלק אבל בלא נסתלק ובתחילה שמר הבעלים עם השומר פטור דהוה בעליו עמו, ומביא ראייה מס' כ"ח דהפקיד אצל חברו או שאל ממנו חפץ ביחד עם הבעלים דהיינו שהמשאל עובד עם החפץ בשביל השואל

ומקשה דבר"פ השואל יליף הגמ' בשואל דחייב בשבויה, וקאמר התם שבויה בשואל מנא לן, וכ"ת נילף משבורה ומתה מה לשבורה ומתה שכן אונסא דסליק אדעתיה, כלומר וע"מ כן שיליה כפי' רש"י, תאמר בשבויה דהוה אונסא דלא סליק אדעתיה עיי"ש, הרי רואים דלא מיחייב שואל רק כשכונתו להתחייב, ומתרץ המחנ"א דכיון דלמסקנת הגמ' רואים דחייב גם אשבויה אף דלא סליק אדעתיה הרי דחייב אפי' אינו רוצה כיון דכל הנאתו שלו.

וא"כ חייב בכל אונס שיהיה באמצע הדרך, וצ"ע דאולי כיון דנוסע לעצמו אינו משאיל לו שום דבר רק עושה עמו חסד והנוסע לא נחשב כלל כשואל ולא יכול לחייבו על שום דבר.

וְעַיִן נְתִיבוֹת סִי שׁימ ס״ק א' וס״ק ח' דאחד שאל ספסל לישב ביחד עם המשאיל בחצר המשאיל אפ"ה חייב על חצי דהוה שואל ע"ז ומבואר שם בס"ק ח' דאפ"י בלי קנין חייב כשנהנה מזה ולכך אם אחד קורא ספר ביחד עם בעה"ב נחשב כשואל אפ"י לא משך כיון שנהנה מזה, א"כ רואים שכן נחשב כשואל כיון דבמציאות יושב על הספסל ונהנה, א"כ גם ברכב נהנה מגוף הרכב הוה שואל ויש לחלק דשם הוה כמשאיל לו חצי ספסל דהרי א"צ לכל הספסל, אבל כאן הוא נוסע עם הרכב וממילא לוקח עמו חברו לכך אינו נחשב כשואל, ודו"ק.

אבל בנוסע רק בשביל חברו אם הרכב שלו בודאי פטור משום בעליו עמו, אבל בנוסע ברכב שכור תלוי אם השואל יודע שהוא רכב שכור או לא כמו שביארתי לעיל אליבא דהנתיבות ואליבא דמחנ"א.

וראיתי במג"א בסי' רס"ו סק"א שאינו סובר כן, לגבי איסור של שביתת בהמתו, דאם בא בדרך וקדש עליו היום והיו עמו מעות לא יניח על חמורו מפני שהוא מצווה על שביתתו, וכותב המ"א דאם שכר מעכו"ם י"א דמצווה על שביתתו דשכירות קנייא לחומרא, דמעיקר הדין אנו פוסקים דאינו קונה ואינו מצווה על שביתתו רק כיון די"א דקונה לכך מחמירים דלא ישים על חמורו, ודוקא כששכר החמור, אבל אם שכר העכו"ם שיוליכנו למקום פלוני א"כ

דפטור השואל משום דהוה בעליו עמו, וא"כ גם כאן שלא נסתלק הבעלים פטור.

והש"ך חולק עליו דזה לא הוה שמירה בבעלים ולא דמי לסעיף כ"ח וצ"ע, גם לקמן סי' שמ"ו ס"ד לא משמע כן עכ"ל, ולא הסביר החילוק מסעיף כ"ח.

ולכאורה כונתו דבשלמא בסי' כ"ח עושה כל הפעולה בשביל השואל שהרי עובד בשבילו לכך הוה בעליו עמו, אבל כאן ששומר בשביל עצמו שרוצה שלא יגנבו חפץ שלו ולכך בתחילה עוד שומרו לא למטרת השומר, בזה לא הוי בעליו עמו שאינו עושה שום דבר לשומר.

ולכך מביא ראהי מסי' שמ"ו ס"ד דשם כותב המחבר דאם הלך המשאיל עמה לסעדה, היינו שיהא נוח לבהמה לסבול המשא, א"כ עובד בשביל השואל לכך הוה שאלה בבעלים, אבל אם הלך רק לשמור שלא יוסיף על המשאוי לא הוה שמירה בבעלים, ולמד הש"ך דכונת המחבר הוא שהוא גם מסייע להגביה החפץ על החמור ואפ"ה כיון דאין כונתו כדי לעזור לו רק כדי שלא ישים על הבהמה משא כבדה לכך לא הוה שמירה בבעלים, ואליבא דהסמ"ע שלא יהא קשה מהראיה של הש"ך צ"ל דמפרש במחבר שרק שומר שלא ישים הרבה לכך שם לא נחשב לבעליו עמו אבל בציור שמדבר הסמ"ע שעושה פעולה בידיים ועוזר לו סובר דנחשב בעליו עמו אפ"י כונתו בשביל עצמו ודו"ק.

ולפ"ז בהעלה נוסע באמצע הדרך תלוי במחלוקת הסמ"ע והש"ך אם הוה שמירה בבעלים, דאליבא דהש"ך כיון שבין כך נוסע לעצמו אינו נחשב כעושה לחברו שיהא נחשב שמירה בבעלים

הסוס יש בו אונאה, וסך שמעון אין בו אונאה עכ"ל.

רואים מזה שהיא שוכר אותו שיעשה לו הובלה וגם לא דבר עמו עם איזה סוס רק סתם אמר לו עם סוסו ואפ"ה חושבו כשכר גם הסוס ומחשבים המעות גם בשביל הסוס. וא"כ גם לענין שואל הוה כמו ששואל גם הסוס ויש עליו חיובי שואל.

וגם צ"ע סברת המ"א הלא בתחילה בזמן ששכרו הוא משתמש בגוף החמור שמניח כליו עליו, או שרוכב עליו ולמה לא יהיה אחריות על השוכר, רק בצירוף של המ"א יש פטור של בעליו עמו, וגם הוא עכו"ם ואין עליו חיוב שומרים כמבואר בס"י ש"א ס"א דבנכסי עכו"ם שוכר או שואל אינם משלמים, ויכול להיות שהמ"א מצרף סברא זו כיון דגם אין עליו אחריות לכך לא נקרא שלו שיהא איסור שביתת בהמה וצ"ע. או משום דכיון דרק לחומרא אמרי' שכירות קניא, לכך מצרף כל הסברות להקל אבל לא דוהו מעיקר הדין.

ונביא עוד ראייה כמו ת"ה דבסי' ש"ט ס"ג השוכר את הפרה לחרוש בהר וחרש בבקעה ונשבר הקנקן והוא הכלי שחרש בו הרי השוכר פטור שהרי שינה לטובה, ודין בעל הפרה עם האומנים שחרשו.

וכותב הנתיבות בס"ק ד' מיירי שהמשכיר שוכר האומנים לכך רק המשכיר יש לו דין עם האומנים, ומסיים שם ומזה נלמד אם שוכר אצל בעל עגלה עגלה עם סוסים ועם עבדו של המשכיר או עם פועל שלו דפטור השוכר כשפשע הפועל או העבד דלא גרע ממסר למי שרגיל להפקיד עיי"ש, ואלבא מ"א כיון ששוכר אצלו הפרה עם העבד שלו לא

לא שכר החמור דהרי העכו"ם חייב במזונות ובאחריות החמור ולא שכר דוקא חמור זה מן העכו"ם א"כ פשיטא דאינו מצווה על שביתתו עכ"ל המ"א.

הרי דסובר דאם הבעלים של הבהמה עובד בשבילו אינו נקרא שואל הבהמה, וא"כ גם ברכב אינו נקרא שואל על הרכב ופטור על כל ההזיקות.

ונעתיק לשון הת"ה סימן ש"ח דלכאורה נראה שחולק על המ"א וז"ל שאלה ראובן שכר את שמעון שיוליך לו קורות גדולות מן המים לעיר עם סוסו של שמעון, כגון ארבעה או חמשה ימים כל מה שיוכל להוליך בדרך שכיר יום ונדר לו ולסוס שלו לשכירות בכל יום דינר וכאשר כלה שמעון פעולתו נודע שנתאנה ביותר משליש משכרו כפי מה שרגילים לתת כה"ג לשכר האדם ולשכר בהמה ותובע אונאתו מראובן וראובן משיב כמו ששכרתך אתן ולא יותר, יש כאן דין אונאה או לא, ואחרי שמאריך שם כותב ולענין שאלתינו אי בתר שכירות שמעון עצמו ניזיל אין כאן אונאה דפועל הוא, אי בתר שכירות הסוס ניזיל בשכירות בהמה יש דין אונאה, ונראה דלית לן למימר "הואיל ושכירות שמעון עצמו ושכירות הסוס שלו נכללין בסך אחד" נימא מגו דליכא אונאה גבי דהאיך ליכא נמי גבי דהאיך, או איפכא מגו דאיכא לגבי דהאיך איכא נמי לגבי דהאיך וניזיל בתר רובא, באיזה צד הוא רוב מן הסך ניזיל בתריה, או ניזיל בתר חזקת ממון וכו' ומסיים דאמרי' פלגינן דיבורא עיי"ש באריכות,

ומסיים שם והילכך אמדינן כמה שכר היה ראוי ליתן לשמעון עצמו, וכמה שכר היה לתת בשביל הסוס ולפי חשבון זה חולקים הדינר ליום, הסך שיגיע לשכר

ב. ואם בעה"ב מקבל מהביטוח החזר בשביל תאונת הרכב, ע"י מנחת יצחק ח"ג ס"י קכ"ו מביא באריכות מחלוקת האור שמח עם תשובת הרי בשמים אם יכול השואל לומר הרי לא היזקתי לך כלום, או כיון דמה שמקבל מהביטוח הוא משום דהוא שילם בתחלה בשביל זה, ומשום זה אינו יכול השואל לפטור עצמו מהחייב שלו.

ומביא שם עוד ראייה לחיוב מהא דאיתא בפרק המפקיד שהשוכר השאיל הבהמה שלר"י חייב השואל למשכיר, וא"י לומר לו מה הזקתך הרי השוכר היה פטור מאונסין, אלא ע"כ מה שהוא חייב א"י לפטור עצמו ע"י טענות ממקומות אחרים עיי"ש באריכות.

ולכאורה יש גם ראייה מגמ' כתובות ק"א ע"ב לגבי אשה שנשאת כמה פעמים וכולם התחייבו לתת לבתה דאחרון נותן מזונות וכולם חייבים לתת לה מעות עיי"ש, הרי דאינו יכול לפטור עצמו במה שבין כך לא מפסיד אלא מה שהוא חייב צריך לשלם, וזה דומה לראייה שמביאים מבב"ק דף קט"ז ע"א בשטף הנהר חמורו וחמור חברו שצריך לשלם לו בכל אופן ולא יכול לומר הרי אין לך הפסד שחמורו עלה מאליו עיי"ש, וגם כאן הוה אותו דבר שלא יכול לומר שהוא התחייב כדי שיהא לה לאכול וכיון דעכשיו יש לה אוכל על אופן כזה לא התחייב, אלא ע"כ דלא מהני סברא זו כיון דבמצואות התחייב, גם בשואל אף דהמשכיר לא מפסיד מ"מ על השואל איכא חיובא ודו"ק.

ואולי גם בזה יש סברת הנתיבות שכתבתי לעיל דכיון דלכל רכב יש ביטוח וא"כ מה שנכנס לתוך הרכב אינו מתחייב, דאילו היה יודע שיהא חייב

נחשוב כאלו שכר הפרה דהוה כמו שאומר לו ששוכר אותו שיחרוש שדהו ולא יהא כלל שומר על הבהמה, ודוחק לומר דהמ"א דוקא רק שאומר לו שיוליך אותו ולא מזכיר שם החמור וכאן שכר ממנו בפ"י הפרה, דמ"מ גם בציוור של המ"א כונתו עם חמור שלו והוה שוכר החמור, ודוחק לומר דבציורים אלו מיירי דוקא כשאמר לו דוקא חמור זה משא"כ במ"א מיירי שיכול לתת איזה חמור שירצה, דפשטות משמע דגם כאן לא מדקדק עמו איזה פרה יביא לו העיקר שיחרוש שדהו,

וגם בקצות ס"י שלי"ג ס"ק ב' משמע כששוכר פועל הוה כשוכר גם החמור, דעל המשנה השוכר את האומנים והטעו את בעה"ב או בעה"ב הטעה אותם אין להם זה על זה אלא תרעומת, בד"א שלא הלכו אבל הלכו חמרין ולא מצאו תבואה נותן להם שכרן, ומקשה תוס' אפי' בלא הלכו ישלם להם כפועל בטל שהרי נתבטלו כל היום, והוה גרמי, ומקשה בנו של הקצות דמה קושית התוס' הרי הוה מבטל כיסו של חברו דפטור, ומתרץ הקצות דשאני נזקי ממון מנזקי גופו דעל גופו חייב על ד' דברים ואחד מהם הוא שבת לכך מקשים תוס', ומוסיף דלפ"ז ניחא מה שהמשנה מחלק בין הלכו ללא הלכו ולא מחלקים בין מצאו מקום להשתכר או לא, משום דהמשנה נקט חמרין ובזה חייב רק על גופו ולא על שביתת בהמתו דבבהמה ליכא שבת עיי"ש. הרי דבזה דשוכר החמר הוה כשוכר גם החמור דמחשבים המעות מה ששכר את החמר גם בשביל חמור שלו ולכך לא שייך שבת בבהמה, ואליבא מ"א כל השכירות הוא רק על החמר ולא על החמור.

ולפי"ז לכאורה בהיה תאונה דהרכב נשבר לא מחמת המלאכה רק הוא נסע על הנתיב הנכון ואחד נכנס בתוכו שלא נסע כראוי דהוה אונס ששואל חייב ע"ז אבל כיון דמצוי בדרכים תאונות כאלו הוה כמו ששולח אותו במקום שיש ליסטים וא"כ יהא תלוי במחלוקת המחבר והרמ"א דלמחבר הוה כמתה מחמת מלאכה אבל אליבא הרמ"א והש"ך דלגבי זה לא פשע המשאיל לא הוה כמתה מחמת מלאכה ויהא חייב.

ועיי"ש בנתיבות סק"ה מסביר דלמה נקט המחבר אנסוהו ליסטים ולא כתב וגנבו ממנו הליסטים שהוא היה ישן בעידנא דניימי אינשי. ומת"ר דגם המחבר מודה לסברת הרמ"א כיון שיכול לבוא בלא הדרך דחייב משום אונסין, רק באנסוהו שאם היה בעיר היה לו מושיעים ורק משום שהוא באמצע הדרך אינו יכול להציל לכך נחשב כמתה מחמת מלאכה עיי"ש.

ולפי"ז בתאונות שהוא רק כשנוסע בדרכים, אליבא המחבר יהא פטור דהוה כמתה מחמת מלאכה, אבל לרמ"א וש"ך כיון דהמשאיל לא פשע ממילא השואל חייב.

שלם לא היה נכנס לתוך הרכב א"כ אינו מתחייב כלום וצ"ע, וראיתי במנחת יצחק ח"ב סי' פ"ח ג"כ כותב סברא זו עיי"ש, אבל למחנ"א שכתבתי לעיל ודאי חייב.

ג. ויש לעיין עוד אם כל תאונה נחשב כמתה מחמת מלאכה, דהרי מבואר בסי' ש"מ ס"ג דאם אחד שאל מחבירו בהמה לילך בדרך ידוע ובאו עליו ליסטים באמצע הדרך או חיות רעות ואנסוהו ממנו חשיב שפיר מתה מחמת מלאכה, והרמ"א חולק דליסטים לא מיקרי מתה מחמת מלאכה שהרי אפשר בלא הליכת הדרך שיבא עליו אונס כזה, ומתה ממל"א פטור דוקא כאשר כל ההיזק הוא מחמת המלאכה אבל גניבה שייך אפי" כשיושב בביתו, וכותב שם הש"ך שההלכה כדעה זו שחייב, דהרי הרמב"ן מקשה דלמה בכל מתה מחמת מלאכה פטור דלמה גרע מכל אונסים דחייב אף שהוא מחמת דבר אחר וכאן שמתה מחמתו הוא פטור, ומת"ר דכל אונסין לא פשע המשאיל לכך חייב השואל, אבל במה שהשאיל לו למלאכה זו פשע בה המשאיל עצמו שאולי אינה יכולה לסבול מלאכה זו ולכך פטור השואל, וא"כ מסיים הש"ך לגבי ליסטים דלגבי זה ג"כ לא פשע המשאיל חייב השואל עיי"ש.

לסיכום:

א. אם לוי לא ידע שהרכב אינו של ראובן הוא פטור אליבא דהנתיבות, ואליבא דמחנ"א אולי ג"כ פטור משום "בעליו עמו" כיון דעובד בשבילו.

ב. ואם ידע שהוא אינו של ראובן וראובן נסע רק בשביל לוי, תלוי במחלוקת תה"ד ומ"א אם חייב באונסי הרכב.

ג. ואם ראובן בין כך נסע בשביל עצמו והעלה את לוי לטרעמפ אליבא דהסמ"ע ודאי פטור, ואליבא דהש"ך אולי ג"כ פטור דלא נחשב כשואל רק כעושה חסד עמו.

ד. ואם מקבל ביטוח בשביל הרכב איכא מחלוקת האור שמח עם הרי בשמים אם חייב לשלם.

ה. ובעיקר הנידון יש לדון אם יש כאן פטור של מתה מחמת מלאכה, ותלוי המחלוקת המחבר ורמ"א אם תאונה נחשב כמתה מחמת מלאכה.

הערות מהגאון ר' זלמן נחמיה גולדברג שליט"א

א. ויש לעיין ממה שכתב הנתיב בסי' רצ"ב סק"ב ברועה שהניח מקלו על הבהמה שלא נעשה שואל שלא מדעת, כיון שבאותו שעה שמשתמש בבהמה גם נשמר ורועה עבור תועלת הבעלים, וצריך לחלק בין שואל שלא מדעת שנחשב גזלן, שאז אינו חייב רק בגזל כולו, או שרק הוא נהנה. אבל בשואל מדעת שחייב מדין שואל חייב בכל אופן. אלא שקשה שיתחייב שואל שלא מדעת מדין שואל שהרי למ"ד שואל שלא מדעת לא הוה גזלן חייב מדין שואל, והנ"מ הוא רק בהחזיר. ואולי למ"ד גזלן אין לו דין שואל רק דין גזלן, ולפי"ז יש היכי תמצוי ששואל שלא מדעת אם הוא גזלן פטור יותר משואל מדעת, וגם שואל קרקע מדעת חייב בפשיעה לדעת הרמב"ם ושואל שלא מדעת קרקע פטור מפשיעה כמו גזלן קרקע שפטור מפשיעה, וצ"ע.

עוד יש לדון בספסל ארוך ונתן בעל הספסל רשות לאחד לישב, ותוך כדי ישיבה נשבר הספסל שלא מכח הישיבה [היינו שלא מחמת מלאכה], כמה משלם, מאחר שהוא שואל רק על חלק מהספסל, ולכך אם ישב על רבע מהספסל ישלם רבע או חצי או אפשר שכל שיושב רק הוא בלא המשאיל אולי ישלם הכל.